

evropský
sociální
fond v ČR

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Název projektu	Šablony v SZŠ Příbram
Registrační číslo	CZ.1.07/1.5.003/34.0933
Název materiálu	<i>Práce s texty – výchova ke čtenářství</i> VY_32_INOVACE_CJ.3.7 Umělecké směry - próza
Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Tematický okruh	Závěrečné opakování uměleckých směrů a proudů
Autor	Mgr. Alena Šimůnková
Škola	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Příbram I, Jiráskovy sady 113
Datum vyhotovení	únor 2014
Datum a místo ověření	26.2.2014 - obor Masér sportovní a rekondiční, třída 4.MSR
Anotace	Materiál je určen pro žáky 4. ročníků středních škol pro závěrečné opakování a shrnutí učiva o jednotlivých směrech a proudech. Je určen pro přípravu k maturitní zkoušce. Slouží především k samostatné práci s textem. Žáci mohou používat další dostupné zdroje. Jde především o procvičování dovednosti logicky přiřazovat texty k jednotlivým směrům na základě svých znalostí. U jednotlivých úryvků není určeno, z jakého díla jsou, právě z toho důvodu, aby se žák neřídil podle autora textu, ale aby vycházel za znalosti uměleckých směrů.
Metodický pokyn	Aktivita – pracovní list - přímá práce žáků – cca 30 min.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Přiřad'te jednotlivé úryvky k uměleckým směrům - romantismus, realismus, naturalismus, tzv.moderní próza a postmodernismus - a zdůvodněte proč:

- 1) Nemohla se vůbec ovládnout, v žaludku cítila drásavou bolest, vzdychla, naklonila se nad kamny. Ale Goujet už pochopil. Postavil guláš na stůl, nakrájel chleba a nalil jí vína. „Děkuju! Děkuju!“ říkala jen. „Ach, vy jste na mě tak hodný! Děkuju!“ Zakoktávala se a nemohla už pronést ani souvislé slovo. Vzala vidličku, ale tak se jí třásla ruka, že ji zas upustila. Z hladu, který ji dusil, se jí klepala hlava jako stařeně. Musela se do toho pustit rukama. Když si nacpala do úst první bramboru, rozplakala se. Veliké slzy jí stékaly po tvářích a padaly jí na chleba. Jedla pořád dál, hltavě polykala chléb smáčený slzami a hekala, ústa jí stahoval pláč. Goujet ji nutil, aby se napila, protože by se mohla zadávit; sklenice jí cvakaly o zuby.
- 2) Otec Goriot, stařec asi dvašedesátiletý, uchýlil se k paní Vauquerové v roce 1813, když zanechal svého obchodu. Nejprve si zde najal byt... a platil tehdy dvanáct set franků penze jako člověk, pro nějž o pět louisdorů víc nebo míň bylo maličkostí. Paní Vauquerová poněkud upravila tři pokoje tohoto bytu za předběžnou úhradu, za niž koupila usmolených zařízení, a to žluté kalikové záclony, dřevěná lakovaná křesla, vyčalouněná utrechtským sametem, několik usmolených obrázků a tapet, které si nevybraly už ani předměstské hospody. Snad bezstarostná velkodušnost, jež přiměla otce Goriota, který tou dobou byl uctivě zván panem Goriotem, že se dal na to nachytat, že byl považován za hlupáka, který se vůbec nevyzná v obchodech. Goriot přišel s dobře zásobeným šatníkem, skvělou výbavou obchodníka...
- 3) „Pověz mi však,“ říkal právě Vilém, „proč jsi to všechno dělal? Co tě tak vyděsilo na tomto pojednání o smíchu? Odstraníš-li ze světa tuto knihu, neodstraníš ze světa smích.“ „To určitě ne. Smích je slabost, zhoub a vratkost našeho těla ...Smích zůstává i nadále něčím nízkým, obranou lidí prostých, znesvěceným mystériem pro lůzu. Neřekl snad i svatý Pavel:lépe se oženit, než soužit se říjí těla? Než abyste se vzbouřili proti řádu Bohem ustanovenému, raději se smějte a bavte...Ale tady,“ klepal Jorge prstem na stůl vedle knihy, kterou měl Vilém před sebou, „tady se funkce smíchu převrací, pozvedá k umění, otvírají se mu dveře do světa učenců, stává se objektem filozofie a úskočné teologie...“
- 4) Ale věrno noci zůstane mé tajné srdce, noci a její dceři, tvořící lásce. Zdalipak ty mi můžeš ukázat věčně věrné srdce? Zdalipak tvé slunce má laskavé oči, které by mne poznaly? Zdalipak tvé hvězdy uchopí mou roztouženou ruku? A zdali mi vrátí něžný stisk a laskající slovo? Bylo's to ty, kdo ji vyzdobil barvami a lehounkým obrysem – nebo to byla ona, kdo tvým ozdobám teprve dodala vyšší, milováníhodnější význam? Jakou že rozkoš, jaký požitek nabízí tvůj život, aby vyvážily obšťastňující dary smrti?
- 5) Copak ti duumvirové cestou produmali? Hudbu, literaturu, Irsko, Dublin, Paříž, přátelství, ženu, prostituci, životosprávu, působení plynového nebo obloukového světla nebo žárovek na vzrůst okolních paraheliotropických stromů, volně přístupné obecní nádoby na smetí, katolickou církev, kněžský celibát, irský národ, jezuitskou výchovu, svobodná povolání, lékařské studium, včerejší den, neblahý vliv předsobotí, Štěpánovo zhroucení.

ŘEŠENÍ:

ROMANTISMUS – výňatek č. 4 - subjektivní pohled na skutečnost, velká míra citovosti – velké množství epitet, téma lásky a smrti

REALISMUS – výňatek č. 2 - podrobný popis prostředí – autor objektivní pozorovatel, důraz kladen na detail

NATURALISMUS – výňatek č. 1 - vrcholná forma realismu – autor pozorovatel drsné reality, důsledná objektivita, drásavé vyobrazení prostředí, většinou sociální spodiny

TZV. MODERNÍ PRÓZA – výňatek č. 5 - automatický tok myšlenek, nelogičnost, absurdita, absence příběhu

POSTMODERNISMUS – výňatek č. 3 - propojení filozofie a triviality (detektivní příběh), důraz kladen na dějovost

Použité zdroje:

KOSTKOVÁ, Markéta. *Čítanka 2 (k Literatuře – přehledu SŠ učiva)*. Dotisk 1. vydání . Třebíč: Petra Velanová, 2006. 207 s. ISBN 80-902571-9-4

MAŠKOVÁ, Drahúše. *Čítanka 3 (k Literatuře – přehledu SŠ učiva)*. 1. vydání. Třebíč: Petra Velanová, 2006. 207 s. ISBN 80-86873-00-5

KRAUSOVÁ, Lenka. *Čítanka 4 (k Literatuře – přehledu SŠ učiva)*. 1. vydání. Třebíč: Petra Velanová, 2006. 207 s. ISBN 80-86873-01-3

ECO, Umberto. *Jméno růže*. 6. vydání. Praha: Český klub, 2010. 429 s. ISBN 978-80-86922-36-2

ZOLA, Émile. *Zabiják*. 1. vydání. Praha: Dobrovský s.r.o., 2013. 456 s. ISBN 978- 80-7390-053-3

Pokud není uvedeno jinak, jsou použité objekty vlastní originální tvorbou autorky.

